

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Презиме, име једног родитеља и име	Мрдаковић (Горан) Санела
Датум и место рођења	04. 07. 1985. Прокупље

Основне студије

Универзитет	Универзитет у Нишу
Факултет	Економски факултет
Студијски програм	Финансијски менаџмент
Звање	Дипломирани економиста
Година уписа	2004
Година завршетка	2010
Просечна оцена	8,25

Мастер студије, магистарске студије

Универзитет	Универзитет у Нишу
Факултет	Економски факултет
Студијски програм	Финансије, банкарство и осигурање
Звање	Мастер економиста
Година уписа	2014
Година завршетка	2016
Просечна оцена	8,71
Научна област	Економија
Наслов завршног рада	Праће новца као претња економској стабилности земље и механизми спречавања његовог развоја

Докторске студије

Универзитет	Универзитет у Нишу
Факултет	Економски факултет
Студијски програм	Финансије и банкарство
Година уписа	2018
Остварен број ЕСПБ бодова	120
Просечна оцена	9,91

НАСЛОВ ТЕМЕ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Наслов теме докторске дисертације	Економски ефекти инвестиционе сарадње Кине и Европске уније
Име и презиме ментора, звање	др Милош Тодоровић, редовни професор
Број и датум добијања сагласности за тему докторске дисертације	01/2790 од 29.12.2021.

ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Број страна	222
Број поглавља	6
Број слика (шема, графикона)	37
Број табела	30
Број прилога	/

**ПРИКАЗ НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КАНДИДАТА
који садрже резултате истраживања у оквиру докторске дисертације**

Р. бр.	Аутор-и, наслов, часопис, година, број волумена, странице	Категорија
1	Mrdaković, S., Todorović, M. (2023) China-Africa trade and investment relations under the Belt and Road Initiative, <i>Economic Themes</i>, vol.61(2) 2023., DOI: 10.2478/ethemes-2023-0009, 171-196 Африка има истакнуту улогу у једном од кључних коридора Пута свиле, због чега је Кина активно ангажована на овом континенту. Рад анализира инвестиционе и трговинске токове Кине и Африке и њихове односе у геополитичком троуглу САД-ЕУ-Русија. Корелациона анализа указује да постоји снажна веза између страних директних инвестиција које су преко потребне неизграђеној инфраструктури најсиромашнијег континента и трговинских токова ова два партнера. Ауторегресиона анализа предвиђа значајно повећање њихових трговинских токова у наредном периоду. Укупна анализа наговештава значајно увећање инвестиција и њихове спољнотрговинске сарадње, али и промену географске структуре извоза и увоза афричких земаља.	M51
2	Mrdaković, S., Todorović, M. (2021) South Korea's economic development and trade relations with Serbia-trends and perspectives, <i>Economic Themes</i> (2021), DOI: 10.2478/ethemes-2021-0012, vol. 59 (2): 211-226; Спектакуларни привредни развој Јужне Кореје предмет је бројних анализа и дискусија у научним круговима. Рад анализира принципе на којима се тај развој заснива, економске параметре спољне трговине Јужне Кореје и истражује да ли се такав модел развоја може применити у земљама у развоју. У фокусу истраживања су и економски односи Јужне Кореје и Србије. Компаративним индексом су утврђени сектори у којима једна и друга страна имају предности и могућности за повећање извоза што отвара перспективу унапређења међународне трговине. Уз то, Србија је веома атрактивна и за пласман корејских страних директних инвестиција што је потенцијал који је само делимично искоришћен.	M51
3	Todorović, M., Mrdaković, S. (2021) Serbia's approach to China's Silk Road: opportunities and risks; <i>Teme</i> (2021), DOI: 10.22190/TEME200617038T,XLV (2): 661-680; НР Кина је 2013. године представила амбициозни пројекат Пут свиле који има за циљ да повеже тржишта Азије, Блиског истока, Африке и Европе, ојача сарадњу између земаља и интензивира међународне трговинске токове. Рад анализира значај Пута свиле за економије земаља дуж коридора. Фокус је на моделу инвестирања Кине у Србији и секторима са највећим потенцијалом за прилив инвестиција. Уједно се указује и на ризике које носи реализација овог кинеског мега пројекта. За Кину је реализација подпројекта названог „16 + 1“ уједно и могућност приближавања тржишту Европске уније чиме се мењају и глобални геополитички односи.	M24

ИСПУЊЕНОСТ УСЛОВА ЗА ОДБРАНУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кандидат испуњава услове за оцену и одбрану докторске дисертације који су предвиђени Законом о високом образовању, Статутом Универзитета и Статутом Факултета.	<u>ДА</u>	НЕ
образложење		

ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кратак опис појединих делова дисертације (*до 500 речи*)

У уводу докторске дисертације се констатује да је један од највећих трговинских и инвестиционих партнера Кине крајем 20. и почетком 21. века била Европска унија. Прву фазу сарадње је обележио кинески увоз инвестиција, а већ 2003. године, Кина ће дефинисати стратегију извоза инвестиција. Тај процес добија замаха 2013. године када је промовисан пројекат „Пут свиле“ који отвара завидне економске перспективе, али и многа питања и дилеме. Први део докторске тезе је посвећен економским и геополитичким променама на евроазијском континенту. Развој приватног сектора, реформа државних фирми, чланство у Светској трговинској организацији, отварање слободних економских зона, нагли раст извоза и увоза су Кину лансирани у другу економију света, а униполарни поредак заменили мултиполарним. Тај процес је праћен и нагомилавањем глобалних проблема, добрим делом лоцираних у Европи, као што су геополитичке претње, миграције, војни конфликти, енергетске кризе. Сарадња Кине и ЕУ би благотворно деловала на ублажавање ових акутних глобалних изазова. Други део рада се бави институционалним оквиром сарадње Кине и ЕУ. Она још увек није регулисана једним

актом, већ низом парцијалних докумената са појединим земљама чланицама. Један од покушаја правног регулисања на нивоу ЕУ је Свеобухватни акт о инвестирању. Суштину неразумевања представља екстремно отворено тржиште ЕУ насупрот кинеском које је максимално затворено па нема ни споразума о слободној трговини.

Трећи део рада анализира географску и секторску структуру кинеских инвестиција у ЕУ и обратно. Уочавају се озбиљне резерве према стратешким ризицима које носе кинеске инвестиције у ЕУ. Због тога се врши детаљна провера кинеских инвестиција у државном власништву које су мимо правила СТО озбиљно субвенционисане, а тиме и нелојално конкурентне. Највећи део кинеских инвестиција је био усмерен ка најразвијенијим тржиштима ЕУ (Великој Британији, Немачкој, Француској и Италији), а најмањи ка прибалтичким државама (Литванији, Летонији и Естонији).

Четврти део рада је посвећен пројекту „Пут свиле“. Инфраструктурна неповезаност највеће копнене масе максимално успорава економску сарадњу два највећа партнера који су лоцирани на два краја Евроазијске копнене масе. Зато се више кракова Пута свиле завршава управо у ЕУ. Међутим, овај пројекат мења не само економску позицију Кине, већ и укупне политичке, геополитичке и стратешке односе у свету. Због тога у неким чланицама ЕУ постоје озбиљне резерве у вези реализације самог пројекта што је видљиво и код изградње транспортних коридора у оквиру пројекта „16 + 1“.

У петом делу се корелационом анализом испитује степен међузависности инвестиција и робне размене ЕУ и Кине. Затим се ауторегресионом анализом врши екстраполација кретања робне размене ова два евроазијска партнера.

Последњи део рада анализира економску сарадњу ЕУ и Кине у светлу геополитичких односа. Нагло јачање Кине и изграђено ривалство са САД условљава да амерички партнер врло неблагоприятно гледа на јачање утицаја азијског дина у ЕУ. Тако је ЕУ разапета између две доминантне силе, између својих економских интереса који леже у сарадњи са Кином и стратешког, политичког и војног партнерства са САД.

У закључку се сумирају резултати спроведеног истраживања и дају прецизни одговори на постављене хипотезе. Дефинитивно, инвестициона и робна размена Кине и ЕУ има далеко веће потенцијале од оних који се реализују и наговештавају.

ВРЕДНОВАЊЕ РЕЗУЛТАТА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Ниво остваривања постављених циљева из пријаве докторске дисертације (*go 200 речи*)

Сви циљеви докторске дисертације, наведени у пријави, су у потпуности остварени доследним и обимним научним истраживањем. Врло су јасно образложене предности и недостаци инвестиционе сарадње Кине и Европске уније. Смањење транспортних трошкова изградњом копнених и поморских коридора се остварује значајно приближавање два највећа евроазијска економска партнера. Али, то мења и геополитичке и стратешке односе, посебно у троуглу ЕУ – Кина – САД. Указује се и на проблеме у виду степена отворености тржишта, ризицима које носе инвестиције у одређеним секторима, неопходности испуњења еколошких стандарда приликом извоза робе и пласмана инвестиција на тржиште ЕУ итд.

Структура докторске дисертације доследно прати испуњење задатих циљева овог истраживања. Тако се у првом делу анализирају мотиви инвестирања, достигнути ниво сарадње и економске и геополитичке промене које су полазна тачка за реализацију будућих пројеката. У другом делу се објашњава у пријави постављени циљ анализе институционалних оквира инвестиционе сарадње. Слично претходном, у трећем делу се анализирају промене које се у робној и географској структури извоза и увоза дешавају под утицајем узајамних инвестиција. Наредни део је детаљно обрадио економске ефекте пројекта „Пут свиле“ на ова два економска партнера. Постављени циљ економетријске анализе је реализован у петом делу, као и геополитичке реперкусије у шестом делу.

Вредновање значаја и научног доприноса резултата дисертације (*go 200 речи*)

Научни допринос докторске дисертације се огледа у целовитости анализе инвестиционе и трговинске сарадње Кине и Европске уније која има значајне реперкусије на укупну светску привреду. Најамбициознији инвестициони пројекат у економској историји, „Пут свиле“, мења укупну архитектуру светске економије, а два најзначајнија партнера тог пројекта су управо Кина и ЕУ. Свих шест коридора овог мега пројекта започињу у Кини, а чак два се завршавају у ЕУ. Отуда је веома битна каузална зависност инвестиција и међусобне трговине два највећа евроазијска партнера. Управо те релације су економетријски, корелационом анализом, прецизно испитане. Логичан наставак истраживања је било прогнозирање будућих инвестиционих и робних токова што је учињено ауторегресионом анализом робне размене Кине и ЕУ. Екстраполација обима инвестиција је изостала јер је под великим утицајем политике с обзиром да мега пројекат „Пут свиле“ мења глобалне геостратешке односе. Зато за економско приближавање Кине и ЕУ нису заинтересоване само евроазијске земље дуж појединих коридора „Пута свиле“, већ и САД која ту сарадњу доживљава као директну претњу америчкој доминацији у свету. Тиме је доказано постојање озбиљне дискрепанце између потенцијала и достигнутог нивоа сарадње Кине и ЕУ, упркос економским интересима оба партнера.

Оцена самосталности научног рада кандидата (*go 100 речи*)

Од самог избора теме докторске дисертације кандидаткиња испољава истраживачку зрелост и самосталност у раду. То се уочава још у уводу где су прецизно дефинисани предмет истраживања и хипотезе. Шест поглавља тезе повезаних у чврсту логичку структуру, потпуно су у функцији остварења постављених циљева истраживања. Посебан квалитет чини одвајање теоријски могућих домета инвестиционе сарадње Кине и ЕУ који су, под

утицајем политичких интереса и утицаја, реализовани у веома редукованом обиму. На то посебно указује спроведена ауторегресиона анализа и екстраполација кретања инвестиција, извоза и увоза Кине и ЕУ. Коначно, ваљаност анализе и избора методологије је омогућила самостално формулисање квалитетних закључака.

ЗАКЉУЧАК (до 100 речи)

На основу увида у текст докторске дисертације кандидаткиње Санеле Мрдаковић, као и примењене методологије, доследности у доказивању хипотеза и оствареним циљевима истраживања, Комисија констатује да се ради о оригиналном научном раду који је резултат самосталног научног истраживања. Мишљења смо да докторска дисертација испуњава све стандарде прописане законом, Статутом Универзитета у Нишу и Статутом Економског факултета.

На основу свега, Комисија позитивно оцењује докторску дисертацију Санеле Мрдаковић под називом „Економски ефекти инвестиционе сарадње Кине и Европске уније“ и предлаже Наставно научно већу Универзитета у Нишу да прихвати овај извештај и одобри њену јавну одбрану.

КОМИСИЈА

Број одлуке ННВ о именовану Комисије	04-1300	
Датум именовања Комисије	6. 7. 2023.	
Р. бр.	Име и презиме, звање	Потпис
1.	Проф. др Радован Ковачевић, председник	
	Међународни економски односи (Научна област)	Економски факултет, Универзитет у Београду (Установа у којој је запослен)
2.	Проф. др Милош Тодоровић, ментор	
	Међународна економија (Научна област)	Економски факултет, Универзитет у Нишу (Установа у којој је запослен)
3.	Проф. др Иван Марковић, члан	
	Међународна економија (Научна област)	Економски факултет, Универзитет у Нишу (Установа у којој је запослен)

Датум и место:

15. септембар 2023, Ниш